

Kaip padėti mokiniui, turinčiam klausos sutrikimų, pasirengti lietuvių kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrai (PUPP)

- ❖ Bendrojo ugdymo mokykloje neprisigirdintį ar kurčią vaiką ugdykite pagal bendrąsias lietuvių kalbos programas kurtiesiems ir neprisigirdintiesiems. Apie šių programų taikymo poreikį informuoja pedagoginės psichologinės tarnybos pažyma.
- ❖ PUPP lietuvių kalbos ir literatūros (žodžiu) dalį laiko tik neprisigirdintieji mokiniai, kurtieji nuo dalies (žodžiu) atleidžiami.
- ❖ Kadangi mokinio, turinčio klausos sutrikimų, žodynas skurdesnis už girdinčiojo, svarbu nuosekliai jį plėsti. Žemesniųjų klasių mokiniai kuria teminius „Paveikslėlių žodynėlius“ ir jais nuolat naudojasi. Vyresnieji naujus žodžius rašo į žodynėlius savo sąsiuvinyje. Būtina mokytis ne tik naujo žodžio reikšmės, bet ir tarimo. Kurtieji ir dauguma neprisigirdinčiųjų taria žodį daktiliuodami. Taip pat žodyną plėsti padeda kryžiažodžių sprendimas. Prieš skaitydami tekstą mokinį supažindinkite su naujais žodžiais. Žodžio reikšmę padeda suprasti paveikslėlis ar daiktas. Pvz.:

dronas – bepilotis orlaivis;

bepilotis – skraidantis be žmogaus;

orlaivis – skraidyklė.

Paimta iš: <https://www.delfi.lt/grynas/gyvenimas/ateities-zvejyba-puse-darbo-padarys-dronai.d?id=68394122>

- ❖ Svarbu vaikus, turinčius klausos sutrikimų, pratinti savarankiškai mokytis. Todėl reikia, kad jie įgustų naudotis lietuvių kalbos išteklių informacine sistema (ekalba.lt), mokomaisiais lietuvių kalbos žodynais. Mokantieji lietuvių gestų kalbą naujai išmokto žodžio reikšmę patikrina Lietuvių gestų kalbos žodyne (LGK).
- ❖ Kai mokins, turintis klausos sutrikimų, jau yra sukaupęs nors kokį pasyvųjį ir aktyvųjį žodyną, svarbu mokytis kelti klausimus iš veiksmažodžių. (Pvz.: Noriu ko? Matau ką? Džiaugiuosi kuo?..)

- ❖ Kurčiųjų lietuvių kalbos mokymas panašus į užsienio kalbų mokymą. Todėl labai svarbu, kad mokiniai gerai įgustų naudotis linksniuojamųjų kalbos dalių ir veiksmažodžio galūnių lentelėmis.
- ❖ Kurtiesiems ir neprigirdintiesiems mokiniams sunku sudaryti sakinius, todėl reikia daug praktikuotis atliekant šias užduotis pagal modelį. Pvz.:

Kas?	Ką veikia?	Ką?
Sonata	perka	sąsiuvinį.

Kada?	Kas?	Ką veikia?
Šiandien	jie	eina grybauti.

- ❖ Parenkite kurtiems mokiniams ir tiems, kurių neprigirdėjimas žymus ar labai žymus, individualias užduotis. Pvz.: įrašyti praleistus žodžius ar frazes, pabaigti sakinius, sudėti tekstą iš sakinių sukarpytuose lapeliuose ir kt.

Pvz.:

Kur auga grybai?
Grybai auga

Kada valomės dantis?
Dantis valomės.....

Paimta iš:

<https://www.lrytas.lt/gamta/flora/2021/08/20/news/mikologas-atskleide-kaip-atpazinti-tinkamus-valgyti-grybus>:

<https://www.ji24.lt/naujienu/gvdytoja-odontologe-vasara-atostogu-metas-ne-tik-mokykloje-bet-ir-burnos-higienoje.f4270e64-b1f7-11e9-a421-aa000054c883>

- ❖ Kai mokiniai pradeda savarankiškai sudaryti sakinį, svarbu mokyti kurti pastraipą. Jas reikia kurti nuolat. Pvz.: pamokos pradžioje klauskite mokinių, ką šiandien pastebėjo ateidami į mokyklą? Kaip jie jaučiasi? Savo įspūdžius mokiniai užrašo lentoje, padedami mokytojo. Mokiniais, turintiems klausos sutrikimų, naudinga rašyti dienoraštį.

- ❖ Teksto kūrimas – sunkiausia užduotis kurčiam ar neprigirdinčiam mokiniui. Ne visi kurtieji geba parašyti rašinį. Svarbu, kad kurčias mokinys gebėtų parašyti raštelį, nurodytą adresą, išreikštų savo poreikius, perduotų raštu reikalingą informaciją. Mokiniais, turintiems klausos sutrikimą, kuriant tekstą būdingos gramatinės klaidos. Labiausiai kurti tekstą jiems padeda siužetiniai paveikslėliai. Temos turi būti konkrečios, susijusios su mokinio patirtimi. (Pvz.: Jeigu mokykloje vyko renginys, naudinga aprašyti jo eigą, kurčias mokinys galėtų aprašyti savo dienotvarkę, kaip gamino pusryčius ar kt.) Pvz.:

Vitaminų sodas

Smagu, kad mes mokykloje turime Vitaminų sodą. Per pertrauką galime nusiskinti mėgstamą uogą ar riešutą.

Šį sodą prieš dvejus metus įkūrė savanoris Gintautas Šimkus. Žinoma, jam padėjo ir mokiniai.

Jau nuo seno už mokyklos pastato augo erškėčių krūmai. Visi žinome, kad šie augalai labai vaistingi. Šalia jų buvo pasodinta daug vaiskrūmių ir vaismedžių: šilauogės, serbentas, putinas, šermukšnis ir daug kitų. O pats naudingiausias Vitaminų sodo augalas – riešutmedis. Jį pasodinome minėdami autizmo supratimo dieną.

Tikimės, kad mūsų sodas greit sužydės ir duos vaisių.

- ❖ Kurtiesiems ir mokiniams su žymiu ar labai žymiu neprigirdėjimu tekstus, skirtus skaityti, sutrumpinkite, palikdami tik esmę nusakančius sakinius.

Prometėjas

Dangų ir žemę valdė Dzeusas. Titanas Prometėjas sumanė atgaivinti žemę ir sukūrė žmones. Žmonės neturėjo ugnies.

Dzeusui nepatiko, kad žmonės paklūsta Prometėjui. Dzeusas sukviatė žmones ir dievus į susitikimą. Žmonės turėjo dievams paaukoti auką. Auka buvo jautis.

Prometėjas sugalvojo dievus apgauti. Jis gerą mėsą įvyniojo į odą, o prastą apdėjo taukais. Dzeusas pasirinko auką su taukais ir pamatė, kad yra apgautas. Todėl jis nutarė nebeduoti žmonėms ugnies.

Tačiau Prometėjas pavogė ugnį iš Olimpo ir nunešė žmonėms. Už tai buvo prikaustytas prie uolos. Erelis draskė Prometėjui kepenis. Taip jį nubaudė Dzeusas.

Pvz.: Palyginkite šio teksto ir teksto „Prometėjo mitas“ apimtis:

http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/literatura/LB00/Graik%C5%B3_mitai.LB1800.pdf

- ❖ Nuolat informuokite ir konsultuokite mokinių tėvus (globėjus ar rūpintojus) apie ugdymo sėkmes ir nesėkmes. Kaip spręsti ugdymo problemas, tarkitės su specialiuoju pedagogu, logopedu, psichologu.
- ❖ Apie vaikų, turinčių klausos sutrikimų, ugdymą teikia informaciją Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras.

Parengė surdopedagogė Laimutė Beinarauskienė

Projektas „Įtraukiojo ugdymo galimybių plėtra, I etapas“,

Nr. 09.2.2-ESFA-V-707-03-0001